ಭಾರತದ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿ)

ಭಾರತ ಸರಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿ)

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು

ಸೂರ್ಯನಾಥ ಯು. ಕಾಮತ್

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ

© ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ
ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರ ಕಚೇರಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್
8 ನೇ ಮಹಡಿ, ಜಲಮಂಡಳಿ ಕಟ್ಟಡ
ಕಾವೇರಿ ಭವನ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560009

© Dharwad District Gazetteer
Government of Karnataka
Office of the Chief Editor
Karnataka Gazetteer,
8th Floor, BWSSB Wing
Cauvery Bhavan, Bangalore-560009

1995

ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ

ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಸರಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆ
ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೀದಿ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560001

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರ ಕಚೇರಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್
8 ನೇ ಮಹಡಿ (ಜಲಮಂಡಳಿ ಕಟ್ಟಡ)
ಕಾವೇರಿ ಭವನ
ಬೆಂಗಳೂರು-560009

ಮುದ್ರಕರು :

ಮೆ|| ಪರಿಶ್ರೀ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ನಾಗಪ್ಪ ರಸ್ತೆ
ಪ್ಯಾಲೆಸ್ ಗುಟ್ಟಹಳ್ಳಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು - 560003

ಮುನ್ನುಡಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್‌ಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ನಿಲುವಿನಂತೆ ಸರ್ಕಾರವು 1958 ರಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು 1990 ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ 20 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್‌ಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್‌ನ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಈ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಅನಂತರ ಆರಂಭವಾದ ಪುನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ (1992), ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಪುಟದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆವೃತ್ತಿ (1993) ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್‌ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಶವಾರ್ಷಿಕ ಪುರವಣಿಯನ್ನು (1994) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈಗ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದು ದಶವಾರ್ಷಿಕ ಪುರವಣಿಯು ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೇ ಈಗ 'ಎ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬುಕ್ ಆಫ್ ಕರ್ನಾಟಕ' ಮುದ್ರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ 1884, ಮುಂದೆ 1959 ರಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬಂದಿದ್ದು ನಂತರ ಈಗ ಮೂರನೇಯ ಆವೃತ್ತಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ (ಕನ್ನಡ), ರಾಜ್ಯ ಸಂಪುಟದ ದಶವಾರ್ಷಿಕ ಪುರವಣಿ (ಕನ್ನಡ) ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಪಿಡಿ (ಕನ್ನಡ) ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ ಮುಂದುವರಿದ ಭವ್ಯ ಹಿನ್ನಲೆಯುಳ್ಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಪ್ರಕಟಣೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಸವಾಲಿನಂತೆ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹೆಮ್ಮೆ ನಮಗಿದೆ. ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಹಾಗೂ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಕೆ. ಘೋಶಾಲ್, ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ಸೆಸಿಲ್ ನರೋನ್ಹ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹದ ಸಹಕಾರ, ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ಪ್ರೊ॥ ಎಸ್.ಎಸ್. ಒಡೆಯರ್, ಮತ್ತು ಪತ್ರಕರ್ತ ಶ್ರೀ ಸುರೇಂದ್ರ ದಾನಿ ಅವರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್.ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಪ್ರೊ॥ ಉತ್ತಂಗಿ, ಪ್ರೊ॥ ಸದಾನಂದ ಕನವಳ್ಳಿ, ಗದಗಿನ ಶ್ರೀ ಅ.ದ. ಕಟ್ಟೀಮನಿ, ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರಿನ (ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ) ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಫ್. ಪಾಟೀಲ್, ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಮಾಗನೂರ, ಹಿರೇಕೆರೂರಿನ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಜಿ. ಬಣಕಾರ (ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರು), ಹಂಸಬಾವಿಯ ಪ್ರೊ॥ ಭೋಜರಾಜ ಪಾಟೀಲ್, ಧಾರವಾಡದ ಶ್ರೀ ಮಾಧವಗುಡಿ, ಗದಗಿನ ಶ್ರೀ ವೀರೇಶ ಹಿರೇಮಠ, ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಶ್ರೀ ಐ.ಜಿ. ಸನದಿ ಎಂ.ಪಿ, ಮಾಜಿ ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಹಿಂಡಸಗೇರಿ, ಶ್ರೀ ಮುರಳೀಧರ ಪಾಸ್ತೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ॥ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಿತ್ತಿ, ಡಾ॥ ಎ. ಸುಂದರ, ಡಾ॥ ಮೀರಾಗುಂಡಿ, ಡಾ॥ ಎಚ್.ಆರ್. ರಘುನಾಥ್ ಭಟ್, ಡಾ॥ ರು.ಮ. ಷಡಕ್ಷರಯ್ಯ , ಡಾ॥ ಪಾಡಿಗಾರ್, ಪ್ರೊ॥ ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ, ಪ್ರೊ॥ ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಗದಗಿನ ಶ್ರೀ ವೈ.ಎಚ್. ಹನುಮಂತ ಗೌಡರ್, ಡಾ॥ ಬಿ.ವಿ. ಶಿರೂರು, ದಿವಂಗತ ಚೆನಕಟ್ಟಿ, ಪ್ರೊ॥ ಎಚ್.ವಿ. ನಾಗೇಶ್, ಡಾ॥ ಎಸ್.ವೈ. ಸಾವಂತ್ ಮುಂತಾದವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಕು. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯಕರು ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬಂದರೂ, ಅವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳೂ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರು "ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದೆನ್ನುವಂತೆ" ಈ ಸಂಪುಟ ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಲಾರೆವು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಧಾರವಾಡಗಳು ಧೂಳು ತುಂಬಿದ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿವೆ. ತುಂಗಭದ್ರೆ ನಾರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು, ವಿಚಾರವಂತರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು. ಹಲವು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿ ಇದೇ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಯಾವ ಯಾವ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಾಗಿದೆ, ಈ ಪ್ರಗತಿ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಆಗಿದೆಯೆ ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದೆಯೇ, ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿನ ವಿವರಣೆ, ಕಥನ, ಅಂಕೆಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನಲೆಯ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನ. ನಾವು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದರ್ಶನ ಇಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪುಟಗಳ ಮಿತಿ ಗಮನಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಭೂತಕಾಲದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್‌ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಭೂತವರ್ತಮಾನಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ.

ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಶ್ರಮ ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಓದುಗರ ಪರವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ಶ್ರಮಿಸಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಋಣಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುದ್ರಕರಾದ ಪರಿಶ್ರೀ ಮುದ್ರಣದ ಶ್ರೀ ಎನ್.ವಿ. ರಂಗನಾಥ ರಾವ್ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರು ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಮುಖಪುಟ ರಚಿಸಿದ ಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಕಮಲೇಶ್ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಕಾಶೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಭೂ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡೂರಿನ ಶ್ರೀ ಈಟಕ್ಕನವರ್ ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು. ಈ ಸಂಪುಟದ ಪ್ರಕಟಣೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಲಿದ್ದೇನೆ. 1981 ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ.

25.4.95

ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್
ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕ

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮುನ್ನುಡಿ V

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ VII

ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ XIV

ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ XV

ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ 1 **ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ** 1 ರಿಂದ 49

ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ದೇಶನ, ಮೇರೆಗಳು (2), ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ (2), ಹೆಸರಿನ ಮೂಲ (3), ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು (4), ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು (8), ಭೂರಚನೆ (9), ಅಂತರ್ಜಲ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು (11), ಜಲಸಂಪತ್ತು (12), ಪ್ರಾಣಿಸಂಪತ್ತು (15), ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತು (24), ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು (33), ವಾಯುಗುಣ (36), ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜೀವಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ (46).

ಸಂ : ಎಸ್.ಎನ್. ರಾಜು

ಅಧ್ಯಾಯ 2 **ಇತಿಹಾಸ** 50 ರಿಂದ 166

ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ (51), ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವ ಕಾಲ (52), ಶಾತವಾಹನರು (53), ಬನವಾಸಿ ಕದಂಬರು (54), ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯರು (57), ಮಳಖೇಡದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು (60), ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರು (66), ಕಲಚೂರಿಗಳು (72), ಹಾನಗಲ್ ಕದಂಬರು (74), ಗುತ್ತಲದ ಗುತ್ತರು (76), ನೂರುಂಬಾಡದ ಕದಂಬರು (77), ಗೋವೆಯ ಕದಂಬರು (78), ಬಂಕಾಪುರದ ಕದಂಬರು (80), ಬೆಳಗುತ್ತಿಯ ಸಿಂದರು (80), ಯಲಬುರ್ಗಿಯ ಸಿಂದರು (81), ದೇವಗಿರಿಯ ಸೇಉಣರು (82), ಮಾಸವಾಡಿಯ ಸೇಉಣರು (86), ಹೊಯ್ಸಳರು (86), ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (88), ಸಾಳುವರು, ತುಳುವರು (92), ಬಹಮನಿ ಅರಸರು (95), ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿಗಳು (96), ಮುಘಲರ ಆಡಳಿತ (99), ಸವಣೂರು ನವಾಬರು (100), ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ (102), ಧೋಂಡಿಯಾ ವಾಘ್ (104), ಮರಾಠರು: ಪೇಶ್ವೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆ (105), ಪಟವರ್ಧನರು (108), ಪೇಶ್ವೆಯರ ಪತನ (109), ಮರಾಠರ ಆಡಳಿತ (110), ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಡಳಿತ (112), ನರಗುಂದ ಬಂಡಾಯ (115), ಮುಂಡರಗಿ ಭೀಮರಾಯ (116), ನರಗುಂದದ ಪತನ (117), ಅರಳೆಯ ಉಬ್ಬರ (118), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾಗೃತಿ (119), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆರಂಭ (121), ಹೋಂ ರೂಲ್ ಲೀಗ್ (127), ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ (128), ಖಿಲಾಫತ್ - ಅಸಹಕಾರ (128), ಧಾರವಾಡ ಗೋಳಿಬಾರ್ (131), ಸೇವಾದಳ ಸ್ಥಾಪನೆ (133), ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳುವಳಿ

(134), ಸಮಾಜವಾದಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (138), ಕಾನೂನು ಭಂಗ ಚಳುವಳಿ (140), ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿ (146), ಹುತಾತ್ಮರು (150), ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರದೇಶಗಳು (151), ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿ (152), ಚುನಾವಣೆಗಳು (154).

ಸಂ : ಡಾ|| ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ (ಇತಿಹಾಸ)

ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ (ಚುನಾವಣೆಗಳು)

ಅಧ್ಯಾಯ 3 **ಜನತೆ** 167 ರಿಂದ 258

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ (167), ಜನಸಾಂದ್ರತೆ (170), ವಾಸದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳು (172), ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು (174), ನಿರ್ವಸಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು (176), ವಲಸೆ (178), ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣ (179), ವಯೋಗುಂಪುಗಳು (181), ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿ (181), ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆ (184), ಪಟ್ಟಣಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆ (185), ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ (188), ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ (191), ಅಂಗವಿಕಲರು (193), ಭಾಷೆಗಳು (194), ಸಾಕ್ಷರತೆ (195), ಧರ್ಮಗಳು (196), ಹಿಂದುಗಳು (198), ಜೈನರು (200), ಬೌದ್ಧರು (201), ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು (201), ಇಸ್ಲಾಂ (203), ಕ್ರೈಸ್ತರು (204), ಮಠಗಳು (205), ಇತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (213), ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು (215), ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ (229), ಗೃಹ ಜೀವನ (235), ಆಹಾರಾಭ್ಯಾಸಗಳು (240), ಉಡುಪುಗಳು (241), ಗೃಹೋಪಕರಣಗಳು (241), ಹಬ್ಬಗಳು (243), ಜಾತ್ರೆಗಳು (247), ಶೌರ್ಯಪರಂಪರೆ (258).

ಸಂ : ಎಸ್.ಆರ್. ಮೈಲಾರಯ್ಯ

ಎಸ್. ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ಪ

ಅಧ್ಯಾಯ 4 **ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ** 259 ರಿಂದ 330

ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಾರರು (260), ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಹಿಡುವಳಿಗಳು (262), ಭೂಮಿಯ ಬಳಕೆ (266), ಮಣ್ಣು (271), ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ (272), ಬೆಳೆ ಮಾದರಿ (273), ಭತ್ತ (276), ಜೋಳ (279), ಗೋವಿನ ಜೋಳ (280), ಗೋಧಿ (280), ರಾಗಿ (280), ಸಜ್ಜೆ (281), ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು (281), ಶೇಂಗಾ (283), ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ (283), ಕುಸುಬೆ (284), ಹತ್ತಿ (284), ಕಬ್ಬು (285), ಪರಿಕರಗಳು (286), ಗೊಬ್ಬರಗಳು (286), ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ (291), ಬೀಜೋತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು (292), ಭೂ ಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ (293), ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (294), ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು (295), ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು (297), ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು (298), ಕೃಷಿ ಪಾಠಶಾಲೆ (300), ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು (301), ನೀರಾವರಿ (303), ಕೆರೆಗಳು (304), ಧರ್ಮಾ ಜಲಾಶಯ ಯೋಜನೆ (306), ಮಲಪ್ರಭಾ ಯೋಜನೆ (306), ಜವುಳಿನ ಸಮಸ್ಯೆ (310), ತೋಟಗಾರಿಕೆ (311), ಮುಖ್ಯ ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳು (315), ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು

ಪಾತಿಗಳು (319), ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ (321), ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿ (323), ಕ್ಷೀರಾಭಿವೃದ್ಧಿ (327), ಕುರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (328), ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ (329), ಮೇವಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (329), ಮತ್ಸ್ಯಪಾಲನೆ (329), ಮೀನು ತಳಿ ಮತ್ತು ಮೀನುಪಾಲನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು (330).

ಸಂ : ಎಸ್.ಎನ್. ರಾಜು

ಅಧ್ಯಾಯ 5 **ಕೈಗಾರಿಕೆ** 331 ರಿಂದ 370

ಹಳೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (334), ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ (338), ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ (339), ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು (342), ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (342), ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (348), ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ (350), ಕೈ ಮಗ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಮಗ್ಗಗಳು (354), ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲತೆ (354), ರೇಷ್ಮೆ (356), ಆಂತರಿಕ ಸಾಧನ ಸೌಕರ್ಯಗಳು (361), ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಸಾಹತು ಮತ್ತು ನಿವೇಶನಗಳು (365), ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (367), ಜೈವಾನಿಲ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರ ಒಲೆಗಳು (368), ಹೋಟೆಲುಗಳು (369), ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು (369).

ಸಂ : ಎಚ್.ಎಂ. ರಂಗೇಗೌಡ

ಅಧ್ಯಾಯ 6 **ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ** 371 ರಿಂದ 469

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು (371), ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ (373), ಲೇವಾದೇವಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾನೂನು (376), ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (378), ಜೀತಪದ್ಧತಿ (380), ಕರ್ನಾಟಕ ಋಣ ಪರಿಹಾರ ಕಾನೂನು 1976 (381), ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (382), ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಪ್ಲಾನ್ (389), ಜಿಲ್ಲಾ ಪತ್ತಿನ ಯೋಜನೆ (392), ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (393), ವಿಮೆ ವ್ಯವಹಾರ (396), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ (398), ನಾಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದ ಚಲಾವಣೆ (400), ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (402), ಸಹಕಾರಿ ಚಳುವಳಿ (403), ಗ್ರಾಹಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು (409), ಸಹಕಾರಿ ನೂಲಿನ ಗಿರಣಿಗಳು (418), ಸಹಕಾರಿ ಎಣ್ಣೆ ಗಿರಣಿಗಳು (420), ಸಹಕಾರೀ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು (421), ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (429), ರಫ್ತುಗಳು (437), ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು (443), ಸಂತೆಗಳು (454), ವರ್ತಕರ ಸಂಘಗಳು (459), ಕರ್ನಾಟಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂಡಳಿ (460), ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಮಾಪನಗಳು (463), ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸರಬರಾಜು (466), ಉಗ್ರಾಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (467), ನಾಗರಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳು (469).

ಸಂ : ಎಂ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲ್

ಜಿ. ಭಾನುದಾಸ್

ಅಧ್ಯಾಯ 7 ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ 470 ರಿಂದ 501

ರಸ್ತೆಗಳು (472), ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಪರ್ಕ (478), ಸೇತುವೆಗಳು (480), ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ರಸ್ತೆಗಳು (481), ಸಂಚಾರ ಗಣತಿ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಸಮೀಕ್ಷೆ (482), ಹಾಯ್ಗಡ (482), ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಚಾರ (484), ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ (486), ರೈಲು ಮಾರ್ಗ (488), ವಿಮಾನ ಸಂಚಾರ (491), ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿಗಳು (491), ದೂರವಾಣಿ ಸೇವೆ (494), ತಂತೀ ಸೇವೆ (495), ದೂರದರ್ಶನ (497), ಆಕಾಶವಾಣಿ (497), ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ (497).

ಸಂ : ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ

ಅಧ್ಯಾಯ 8 ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು 502 ರಿಂದ 563

ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನ (503), ಬೆಲೆಗಳು (509), ಜೀವನಮಟ್ಟ (512), ಭೂಮಿಯ ಮೌಲ್ಯ (515), ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ (525), ಕೃಷಿ ವಲಯ (525), ನೀರಾವರಿ (527), ರೇಷ್ಮೆ (528), ತೋಟಗಾರಿಕೆ (529), ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ (529), ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ (530), ಕೈಗಾರಿಕೆ (530), ಔದ್ಯಮಿಕ ಪ್ರಗತಿ (532), ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (536), ಕ್ಷಾಮ ಮತ್ತು ಮಹಾಪೂರ (542), ಕೆಲಸಗಾರರು (545), ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ (551), ವೇತನ (553), ಯೋಜನೆಗಳು (556), ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸೇನಾ ನಿಗಮ (557), ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು (558).

ಸಂ : ಆರ್. ಮದ್ದುರಾಜ್

ಅಧ್ಯಾಯ 9 ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ವ 564 ರಿಂದ 608

ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ (568), ಉಪವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿ (570), ತಹಶೀಲ್ದಾರ (571), ಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ (571), ಕಂದಾಯ ನಿರೀಕ್ಷಕ (571), ನಾಡಕಚೇರಿಗಳು (572), ಗ್ರಾಮಲೆಕ್ಕಿಗ (572), ಗ್ರಾಮಸಹಾಯಕರು (573), ಭೂ ಕಂದಾಯ (573), ನೀರಿನ ಕರ (579), ಇನಾಂಗಳ ರದ್ಧತಿ (587), ಭೂ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ (589), ಭೂವಿತರಣೆ (591), ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ (591), ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ (592), ಇತರ ರಾಜಸ್ವ ಮೂಲಗಳು (594), ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ (594), ಮನರಂಜನೆ ತೆರಿಗೆ (595), ಕೃಷಿ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ (596), ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ (596), ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ (596), ಐಷಾರಾಮ ತೆರಿಗೆ (597), ಅಬಕಾರಿ (597), ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಛಾಪಾಕಾಗದ (598), ವಿದ್ಯುತ್ ತೆರಿಗೆ (599), ಮೋಟಾರು ವಾಹನ ತೆರಿಗೆ (599), ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ತೆರಿಗೆಗಳು (600).

ಸಂ : ಸ್ಟೀವನ್ ಪಾಲ್

ಡಾ॥ ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್

ಅಧ್ಯಾಯ 10 **ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಪಾಲನೆ** 609 ರಿಂದ 629

ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು (610), ಪೋಲೀಸ್ ಆಡಳಿತ (618), ಪೊಲೀಸ್ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿ (627), ಗ್ರಾಮೀಣ ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆ (627), ಕಾರಾಗೃಹಗಳು (628), ಗೃಹರಕ್ಷಕ ದಳ (629), ಬಾಲಾಪರಾಧಿಗಳ ಕಾರಾಗೃಹ (629).

ಸಂ : ಆರ್. ಮಧ್ವರಾಜ್

ಅಧ್ಯಾಯ 11 **ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು** 630 ರಿಂದ 650

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ (631), ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆ (631), ಗ್ರಾಹಕರ ವೇದಿಕೆ (631), ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ (632), ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ (632), ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆ (633), ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ (633), ಕಾನೂನು ಮಾಪನಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲಾಖೆ (633), ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ವಿಮಾ ಇಲಾಖೆ (634), ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ (634), ಕಾರಾಗೃಹ ಇಲಾಖೆ (634), ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ (634), ಜಿಲ್ಲಾ ಖಜಾನೆ (635), ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ (635), ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ (636), ನಗರ ಭೂ ಮಾಪನ ಇಲಾಖೆ (636), ನಗರ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ (636), ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ (637), ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆ (637), ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ (638), ಬಾಲಾಪರಾಧಿ ಶಾಲೆ (638), ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ (638), ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ (639), ಮುದ್ರಣ, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಇಲಾಖೆ (639), ಯುವಜನ ಸೇವಾ ಹಾಗೂ ಕ್ರೀಡಾ ಇಲಾಖೆ (640), ರಾಜ್ಯ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಇಲಾಖೆ (640), ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ (640), ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (640), ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ (641), ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆ (641), ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ (642), ವೀಕ್ಷಣಾಲಯ (ರಿಮಾಂಡ್ ಹೋಮ್) (642), ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಇಲಾಖೆ (642), ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಲಾಖೆ (643), ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (643), ಜಿಲ್ಲಾ ಕ್ಷಯರೋಗ ಕೇಂದ್ರ (643), ಗೃಹ ರಕ್ಷಕ ದಳ (644), ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳು (644), ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಮಂಡಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಗಮಗಳು (647).

ಸಂ : ಆರ್.ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಅಧ್ಯಾಯ 12 **ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು** 651-688

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (652), ನಗರಾಡಳಿತ (655), ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (657), ಕರ್ನಾಟಕ ಪುರಸಭೆಗಳ ಕಾನೂನು 1964 (663), ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ (667), ಗದಗ-ಬೆಟಗೇರಿ ನಗರ ಸಭೆ (672), ನಗರ ಯೋಜನೆ (674), ಕೊಳಚೆ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಂಡಳಿ (675), ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡ್ (676), ಪಂಚಾಯತಿ

ರಾಜ್ (678), ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ (680), ಗ್ರಾಮಾಂತರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ (686), ವಸತಿ ಯೋಜನೆ (687).

ಸಂ : ಎಂ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲ

ಜಿ. ಭಾನುದಾಸ್

ಅಧ್ಯಾಯ 13 ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆ 689 ರಿಂದ 726

ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ (691), ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ (692), ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು (695), ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ (698), ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ (706), ನವೋದಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ (707), ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (708), ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷರ ದೀಪ (710), ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ (711), ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ (712), ಎನ್.ಸಿ.ಸಿ. (712), ಭಾರತ್ ಸ್ಕೌಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಗೈಡ್ಸ್ (713), ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ (714), ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (715), ಕರ್ನಾಟಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ (716), ಕಾನೂನು ಶಿಕ್ಷಣ (717), ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ (717), ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (718), ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆ (719), ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು (719), ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳು (720), ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು (721), ಕ್ರೀಡೆ (722), ಜಾನಪದ ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಮನೋರಂಜನೆ (726).

ಸಂ : ಟಿ.ಜಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ 14 ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ 727 ರಿಂದ 788

ಸಾಹಿತ್ಯ (727), ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲ (729), ನವೋದಯ ಕಾಲ (733), ಲೇಖಕಿಯರು (739), ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶನ (741), ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ (741), ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ (742), ನಾಟಕ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿ (743), ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ (744), ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಭೂಮಿ (745), ನಾಟಕಕಾರರು (746), ನಾಟಕ ಮಂದಿರಗಳು (747), ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ (749),

ಸಂ : ಡಾ।। ದೇವರಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ

ಸಂಗೀತ (762), ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ (769), ಗಮಕ, ಹರಿಕಥೆ, ಕೀರ್ತನೆ (770), ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ (771), ಚಿತ್ರಕಲೆ (773), ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು (776), ಕಲಾಪುಸ್ತಕಗಳು (778), ಬಾಲ ಕಲಾವಿದರು (780), ಶಿಲ್ಪ (780), ಸಿನಿಮಾ (782), ಜಾನಪದ (784), ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು (788).

ಸಂ : ಡಾ।। ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹನ್

ಅಧ್ಯಾಯ 15 ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು 789 ರಿಂದ 832

ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (791), ಜನನ ಮರಣ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು (792), ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು (796), ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (796), ಆಯುರ್ವೇದ (801), ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (802), ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (815), ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು (817), ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ (823), ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಣ (829), ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಘ (832).

ಸಂ : ಆರ್.ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಅಧ್ಯಾಯ 16 ಇತರ ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು 833 ರಿಂದ 879

ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ (833), ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ (839), ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದವರ ಕಲ್ಯಾಣ (845), ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರ ಕಲ್ಯಾಣ (850), ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ (856), ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (865), ಅಂಗವಿಕಲರ ಕಲ್ಯಾಣ (868), ವಕ್ಫ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (874).

ಸಂ : ಜಿ.ಎಂ. ಮುಸ್ತಫ

ಎಸ್.ಆರ್. ಮೈಲಾರಯ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಯ 17 ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು 880 ರಿಂದ 1054

ಸಂ : ಎಸ್.ಎ. ಜಗನ್ನಾಥ್

ಎಸ್. ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ಪ

ಗ್ರಾಮಗಳ ಪಟ್ಟಿ 1055

ಸಂ : ಡಾ|| ದೇವರಕೊಂಡಾ ರೆಡ್ಡಿ

ಆಯ್ದ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಟ್ಟಿ 1077

ಶಬ್ದಸೂಚಿ 1089

ನಕ್ಷೆ

ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಕೆ. ಘೋಶಾಲ್ ಐ.ಎ.ಎಸ್.
ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ
(13.1.1995 ರವರೆಗೆ)

ಶ್ರೀ ಸೆಸಿಲ್ ನರೋನ್ಹ ಐ.ಎ.ಎಸ್.
ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ
(14.1.1995 ರಿಂದ)

ಸದಸ್ಯರು :

ಶ್ರೀ ಎನ್. ವಿಶ್ವನಾಥನ್ ಐ.ಎ.ಎಸ್.
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ವಾರ್ತಾ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಹಾಗೂ
ಯುವಜನ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ
ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560001

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮ್ ಐ.ಎ.ಎಸ್. (ನಿವೃತ್ತ)
341, ಒಂದನೇಯ ಬ್ಲಾಕ್, ಜಯನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560011

ಪ್ರೊ।। ಬಿ. ಷೇಕ್ ಅಲಿ
59, ಮೂರನೇಯ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ
ಏಳನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ
ಸರಸ್ವತಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು - 570009

ಶ್ರೀ ಜಯಕುಮಾರ್ ಆನಗೋಳ್ ಐ.ಎ.ಎಸ್. (ನಿವೃತ್ತ)
109, ಆರನೇಯ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ವಿಜಯನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560070

ರೆ।। ಡಾ।। ಸಿ.ಜೆ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹ
ಡೈರೆಕ್ಟರ್, ಟ್ಯಾಕ್ಸೊನಾಮಿಕ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ಸೆಂಟರ್,
ಫಾದರ್ಸ್ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಬ್ಲಾಕ್,
ಸೆಂಟ್ ಜೋಸೆಫ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560025

ಡಾ।। ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ,
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ
ಮೈಸೂರು - 560006

ಪ್ರೊ।। ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರ್ ಹಕಾರಿ
ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಶ್ರೀನಗರ, ಧಾರವಾಡ - 580003

ಡಾ।। ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ
ಮೂರನೇಯ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ
ಎರಡನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಮೂರನೇಯ ಹಂತ
ಪಶ್ಚಿಮ ಕಾರ್ಡ್ ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560079

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್‌ಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ನೇಮಕಾತಿ :

ಪ್ರೊ।। ಎಸ್.ಎಸ್. ಒಡೆಯರ್
ಮಾಜಿ ಕುಲಪತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಭಾರತೀನಗರ,
ಹಳಿಯಾಳ ರಸ್ತೆ
ಧಾರವಾಡ - 580001

ಶ್ರೀ ಸುರೇಂದ್ರದಾನಿ
ಮಾಜಿ ಸಂಪಾದಕರು, ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ
ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, (ಗೋವನ್ ಟವರ್ಸ್)
ಲ್ಯಾಮಿಂಗ್ಟನ್ ರಸ್ತೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಡಾ।। ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್
ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ
ಬೆಂಗಳೂರು- 560 009

ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ

1.	ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಯು. ಕಾಮತ್	ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕ
2.	ಶ್ರೀ ಎಂ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲ್	ಸಂಪಾದಕ
3.	ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ರಂಗೇಗೌಡ	”
4.	ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮದ್ದುರಾಜ್	”
5.	ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎ. ಜಗನ್ನಾಥ್	”
6.	ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ	”
7.	ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎನ್. ರಾಜು	”
8.	ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಮೈಲಾರಯ್ಯ	”
9.	ಶ್ರೀ ಟಿ.ಜಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ	”
10.	ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ಪ	ಸಂಪಾದಕ 31.12.1993 ರಿಂದ
11.	ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಂ. ಮುಸ್ತಫ	” 31.1.1994 ರಿಂದ
12.	ಶ್ರೀ ಆರ್.ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ	” 1.6.1993 ರಿಂದ
13.	ಶ್ರೀ ಸ್ಟೀವನ್ ಪಾಲ್	ಅನ್ವೇಷಕ
14.	ಶ್ರೀ ಜಿ. ಭಾನುದಾಸ್	”
15.	ಡಾ. ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹನ್	”
16.	ಡಾ. ದೇವರಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ	”
17.	ಶ್ರೀ ಬಿ.ಸಿ. ರೇವಣ್ಣ	ಸಹಾಯಕ (ಅಧೀಕ್ಷಕ ಪ್ರಭಾರ, ಸಹಾಯಕ)
18.	ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್	ಸಹಾಯಕ
19.	ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿ	ಕಿರಿಯ ಸಹಾಯಕರು
20.	ಶ್ರೀಮತಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಬಲರಾಂ	ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಕಾರರು
21.	ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎನ್. ಮಾಧುರಾವ್	ಹಿರಿಯ ಬೆರಳಚ್ಚುಗಾರರು
22.	ಶ್ರೀಮತಿ ಟಿ. ಮೀನಾಕುಮಾರಿ	ಹಿರಿಯ ಬೆರಳಚ್ಚುಗಾರರು
23.	ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಮಹದೇವಯ್ಯ	ಬೆರಳಚ್ಚುಗಾರರು
24.	ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್	ಗ್ರಂಥಪಾಲಕ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ
25.	ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಾಬು	ವಾಹನ ಚಾಲಕ
26.	ಶ್ರೀ ತಮ್ಮಣ್ಣ	ದಫೇದಾರ್
27.	ಶ್ರೀ ಬೀರಯ್ಯ	‘ ಡಿ ’ ವೃಂದದ ನೌಕರರು
28.	ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಚಂದ್ರ	”
29.	ಶ್ರೀ ಬಿ.ಸಿ. ಸುರೇಶ್‌ಕುಮಾರ	”

ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು :

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು :

ಶ್ರೀಯುತರಾದ :

ಪ್ರೊ|| ಉತ್ತಂಗಿ, ಧಾರವಾಡ

ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಸ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೇಸರಸಿಂಗ್

ಡಾ|| ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹನ್

ಡಾ|| ದೇವರಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ

ಡಾ|| ಎಚ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

ಕೇಂದ್ರ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ವೃತ್ತ, ಬೆಂಗಳೂರು

ರಾಜ್ಯ ಪುರಾತತ್ವ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯಗಳ ಇಲಾಖೆ, ಮೈಸೂರು

ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು.